

Regeringskansliet
Kulturdepartementet

Via e-post: ku.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till ku.md@regeringskansliet.se.

Remissvar - Ett hållbart mediestöd för hela landet

Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, lämnar härmed sitt yttrande över Mediestödsutredningens promemoria Ett hållbart mediestöd för hela landet, Ds 2022:14. MTM är utpekad remissinstans och yttrar sig över de delar som rör myndighetens verksamhetsområde.

Om Myndigheten för tillgängliga medier (MTM)

Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, tillhör Kulturdepartementet. Myndighetens uppdrag är att vara ett nationellt kunskapscentrum för tillgänglig läsning och tillhandahålla unika tjänster och produkter som möjliggör läsning för alla.

I 10 § i MTM:s instruktion (2010:769) anges följande. "Inom myndigheten finns ett särskilt beslutsorgan för radio- och kassettidningar och andra taltidningar, taltidningsnämnden. Nämnden har de uppgifter som följer av förordningen (1988:582) om statligt stöd till radio- och kassettidningar och förordningen (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning." Nämnden och taltidningsverksamheten använder presstödsförordningens (1990:524) definition av dagstidning. Översynen av mediestödsreglerna påverkar därför även MTM:s taltidningsverksamhet.

Taltidningen är en betydelsefull nyhets- och informationsbärare för personer som har en funktionsnedsättning som leder till en nedsatt förmåga att tillgodogöra sig tryckt text. En taltidning läser man med öronen. I dagsläget finns cirka 3 700 taltidningsprenumeranter i Sverige, vilka tar del av 127 dagstidningar i tillgängligt format. Den tryckta dagstidningen är förlaga och omvandlas till en taltidning. MTM ser till att tidningen går att läsa med olika typer av läsutrustning, så som med en Daisyspelare eller med en mobiltelefon

Regeringen gav 2020 MTM i uppdrag (Ku2020/01533/MD) att göra en översyn av hur taltidningsverksamheten kan utvecklas utifrån läsarnas behov av och tillgång till nyheter och samhällsinformation i ett allt mer digitaliserat medielandskap. MTM överlämnade taltidningsutredningen till Kulturdepartementet i mars 2021 (MTM 2020/367) som sedan dess bereds vidare inom Regeringskansliet.

MTM har också enligt sin instruktion ett uppdrag att främja tillgänglighet till och universell utformning av litteratur, nyheter och samhällsinformation (1 § andra

stycket 3 p.). MTM har därför sammantaget såväl ansvar för en särlösning genom taltidningstjänsten som för främjandet av universellt tillgängliga medier. De ekonomiska stöden till medierna för ökad tillgänglighet har emellertid historiskt hanterats via press- och mediestödet via Myndigheten för press, radio och TV.

Sammanfattning

MTM välkomnar den nya definitionen av allmänna nyhetsmedier. I taltidningsutredningen (MTM 2020–367) som MTM överlämnade till Kulturdepartementet i mars 2021 föreslog MTM att taltidningstjänsten skulle vidgas från definitionen dagstidning (presstödsförordningen) till allmänna nyhetsmedier (mediestödsförordningen).

Att presstödsförordningen upphör att gälla den 31 december 2023 bekräftar ytterligare behovet av att taltidningsutredningen behandlas snarast eftersom taltidningsverksamheten använder presstödsförordningens definition av dagstidning.

MTM drar slutsatsen att de medier som inte uppfyller demokrativillkoret och därmed inte får mediestöd inte heller bör få taltidningsstöd (förutsatt att taltidningsutredningens förslag genomförs).

Med mediestödsutredningens och taltidningsutredningens förslag kan även en person med synnedsättning ta till sig en tidning på ett minoritetsspråk.

MTM ser gärna att en önskvärd tillgänglighetsnivå ses över för att ge nyhetsmedierna bättre möjligheter att vara tillgängliga och öppna för alla.

Myndighetens synpunkter

8.3 Mediestödets syfte

Utredningens förslag: Mediestödet ska syfta till att stärka demokratin genom att

1. främja allmänhetens tillgång till en oberoende lokal och regional nyhetsförmedling av hög kvalitet i hela landet, och
2. bidra till en mångfald av allmänna nyhetsmedier av hög kvalitet när sådan mångfald är av särskild vikt.

MTM har ingen erinran mot förslaget och menar att syftet även är en rimlig utgångspunkt för taltidningstjänsten som är tänkt att spegla nyhetsförmedlingen (tills nu av dagstidningar) i ett tillgängligt format.

8.4 Definition av allmänna nyhetsmedier

Utredningen föreslår att med allmänt nyhetsmedium ska avses ett medium som

1. har till sin primära uppgift att fortlöpande bedriva nyhetsförmedling av betydelse för demokratin, och
2. har ett redaktionellt innehåll bestående av

- regelbunden och allsidig nyhetsrapportering med ett brett utbud av ämnen och perspektiv, och
- granskning av för demokratin grundläggande skeenden.

MTM välkomnar förslaget. I taltidningsutredningen (MTM 2020–367) som MTM överlämnade till Kulturdepartementet i mars 2021 föreslog MTM att taltidningstjänsten skulle vidgas från definitionen dagstidning (presstödsförordningen) till allmänna nyhetsmedier (mediestödsförordningen).

Att presstödsförordningen upphör att gälla den 31 december 2023 bekräftar ytterligare behovet av att taltidningsutredningen behandlas snarast eftersom taltidningsverksamheten använder presstödsförordningens definition av dagstidning.

8.5.1 Ett demokrativillkor införs

Mediestöd ska enligt utredningens förslag få lämnas för allmänna nyhetsmedier som har en publicistisk verksamhet som inte står i strid med grunderna för det demokratiska styrelseskicket samt respekten för alla människors lika värde och den enskilda människans frihet, integritet och värdighet.

MTM drar slutsatsen att de medier som inte uppfyller demokrativillkoret och därmed inte får mediestöd inte heller bör få taltidningsstöd (förutsatt att taltidningsutredningens förslag genomförs).

8.5.4 Villkor om periodicitet

Utredningens förslag: Mediestöd ska få lämnas för allmänna nyhetsmedier som publiceras med hög regelbundenhet.

MTM har ingen erinran mot förslaget. Tidningar som exempelvis ges ut varannan dag eller veckovis kan ha stort nyhetsvärde för den enskilde. Idag är ofta den digitala versionen förlaga till den tryckta tidningen snarare än tvärt om. Digitala format har de senaste decennierna stärkts i förhållande till de tryckta formaten.

8.5.6 Allmänna nyhetsmedier som är riktade till de nationella minoriteterna

Utredningens förslag: Bestämmelsen om mediestöd för allmänna nyhetsmedier som är riktade till de nationella minoriteterna ska föras över till den nya regleringen utan ändringar i sak.

MTM har ingen erinran mot förslaget. I taltidningsutredningen föreslog MTM att taltidningstjänsten ska vidgas från att omfatta dagstidningar (presstödsförordningen) till att omfatta allmänna nyhetsmedier (medieförordningen). Med mediestödsutredningens och taltidningsutredningens förslag kan även en person med synnedsättning ta till sig en tidning på ett minoritetsspråk.

8.6 Övriga bestämmelser om mediestöd

Utredningens förslag: Övriga villkor för mediestöd ska föras över till den nya regleringen utan ändringar i sak.

MTM är positiv till kriterier avseende tillgänglighet och att den som uppbär stöd ska främja tillgängliggörande av sitt redaktionella innehåll till personer med funktionsnedsättning.

MTM efterfrågar dock en tydligare definition av formuleringen "öppet för alla". I dag finns ingen reglering som kräver tillgänglighet för redaktionellt material hos medieföretag. Personer med läs- och synnedsättning är i många fall exkluderade från tidningarnas mainstreamlösningar då det inte är tillräckligt tillgängligt utformade.

MTM ser gärna att en önskvärd tillgänglighetsnivå ses över för att ge nyhetsmedierna bättre möjligheter att vara tillgängliga och öppna för alla.

Under det sjunde kriteriet lyfter utredningen den praxis som gäller för bedömningen av huruvida en tidning främjar tillgängliggörandet. MTM ser gärna att kraven tydliggörs och skärps i syfte att stärka tillgängligheten för läsarna. Vid sidan av en hänvisning till MTM:s taltidningsverksamhet bör även ett stort fokus riktas mot tidningarnas digitala tillhandahållanden.

Tillgänglighetsdirektivet syftar till att öka tillgängligheten till vissa, främst digitala, produkter och tjänster samt skapa en gemensam europeisk marknad på området. Nyhetssektorn står dock till viss del utanför tillgänglighetsdirektivet och den lagstiftning som följer av direktivets implementering. Detta samtidigt som den kan sägas ha en särställning och att det är av stor vikt att den utformas enligt principen om universell utformning. För att främja en sådan utformning utan lagstiftning krävs dock enligt MTM:s bedömning finansiella resurser.

12 Frågan om utvidgning av mediestödet till tidskrifter

Utredningens bedömning: Mediestödet bör inte utvidgas till att omfatta tidskrifter. Frågan om ett särskilt tidskriftsstöd bör utredas närmare.

MTM vill framhålla att den infrastruktur som taltidningstjänsten har till förfogande även används för att sprida tidskrifter i tillgängligt format.

Magnus Larsson
Generaldirektör